

Formułowanie przepisów przejściowych i dostosowujących, w przypadku zróżnicowania terminu wejścia w życie niektórych przepisów ustawy

Teza:

W przypadku zróżnicowania terminów wejścia w życie niektórych przepisów ustawy przepisy przejściowe i dostosowujące należy formułować w taki sposób, aby używane w nich terminy lub sformułowania odnoszące się do dnia wejścia w życie ustawy były adekwatne do dnia wejścia w życie przepisu, którego dotyczą.

Przepisy przejściowe i dostosowujące w ustawach o zróżnicowanych terminach wejścia w życie niektórych przepisów zazwyczaj są formułowane w taki sposób, że terminy lub okresy w nich ustalone liczone są od „dnia wejścia w życie ustawy” niezależnie od tego, czy przepis odnosi się do regulacji wchodzących w życie jak cała ustawa, czy też odnosi się do regulacji, które na zasadzie wyjątku wchodzą w życie w innym terminie.

Przykład 1:

U S T A W A
z dnia 20 stycznia 2005 r.
o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji
(Dz. U. Nr 25, poz. 202)

Art. 7. 1. Materiały, przedmioty wyposażenia i części pojazdów, z wyłączeniem ciężarzków do wyważania kół, szczotek węglowych do silników elektrycznych oraz

okładzin hamulcowych, nie mogą zawierać ołowiu, rtęci, kadmu i sześciowartościowego chromu.

Art. 62. Przepisy **art. 7 ust. 1** stosuje się do materiałów, przedmiotów wyposażenia i części pojazdów wprowadzonych do obrotu **po dniu wejścia w życie ustawy**, przeznaczonych do stosowania w pojazdach wyprodukowanych po dniu 1 lipca 2003 r.

Art. 63. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy:

- 1) **art. 7**, art. 8, art. 44, art. 45, art. 57 pkt 2 i **art. 62** wchodzi w życie **po upływie 6 miesięcy** od dnia ogłoszenia;

Przykład 2:

U S T A W A
z dnia 22 stycznia 2010 r.
o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli
(Dz. U. Nr 227 poz. 1482)

Art. 1. W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:
44) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. Prezes Najwyższej Izby Kontroli **określi, w drodze zarządzenia**, szczegółowe zasady przygotowywania kontroli, zadania kontrolerów oraz zasady sporządzania informacji o wynikach kontroli.”;

Art. 12. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 25 ust. 2, **art. 65**, art. 68 ust. 7, art. 76 ust. 4, art. 89 ust. 8 i art. 97 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 25 ust. 2, **art. 65**, art. 68 ust. 7, art. 76a ust. 4, art. 97 i art. 97q ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez **3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy**.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 19–44, które wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Przykład 3:

Rzadziej przepisy przejściowe i dostosowujące uwzględniają w treści to że regulacja, której dotyczą, odnosi się do przepisu, który wchodzi w życie w innym terminie niż cała ustawa.

U S T A W A
z dnia 4 marca 2011 r.
o zmianie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych
i niektórych innych aktów prawnych oraz niektórych innych ustaw
(Dz. U. Nr 117, poz. 676)

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 17, poz. 95) wprowadza się następujące zmiany:

3) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. 1. Podstawą do ogłoszenia aktu normatywnego lub innego aktu prawnego jest akt w formie dokumentu elektronicznego opatrzoney przez upoważniony do wydania aktu organ bezpiecznym podpisem elektronicznym, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.³⁾), weryfikowanym przy pomocy kwalifikowanego certyfikatu, zwanym dalej „bezpiecznym podpisem elektronicznym”;

Art. 7. 1. W okresie 3 miesięcy **od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 3** niniejszej ustawy akty normatywne i inne akty prawne mogą być kierowane do ogłoszenia w dziennikach urzędowych na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. W okresie 6 miesięcy **od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 3** niniejszej ustawy akty prawa miejscowego stanowione przez powiat i gminę mogą być kierowane do ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 10. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2 i 5 oraz art. 5, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
- 2) **art. 1 pkt 3**, art. 7 i art. 9, które wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia;
- 3) art. 1 pkt 4 w zakresie ust. 1 i 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

OBJAŚNIENIE:

Zasady techniki prawodawczej, doktryna i praktyka legislacyjna nie przesądają jednoznacznie, jak powinny być formułowane przepisy przejściowe i dostosowujące, w których zawarte są odniesienia do przepisów (zmian) wchodzących w życie w terminie innym niż cała ustawa. Dotyczy to w szczególności przypadków, gdy przepisy przejściowe lub dostosowujące:

- ustanawiają dzień wejścia w życie ustawy jako cezurę czasową stosowania regulacji wprowadzonych ustawą lub określają terminy biegnące od dnia wejścia w życie ustawy (przykład 1),
- zachowują w mocy na czas określony akty wykonawcze wydane na podstawie przepisów upoważniających zmienionych ustawą (przykład 2),
- zachowują możliwość działania na dotychczasowych zasadach przez określony czas od dnia wejścia w życie ustawy (przykład 3).

Jeżeli w ustawie, której niektóre przepisy wchodzą w życie w różnych terminach, przez sformułowanie „dzień wejścia w życie ustawy” w każdym przypadku rozumie się termin główny określony w przepisie o wejściu w życie, to w przykładach 1 i 2 wykładnia językowa przepisów przejściowych prowadzi do skutków niezgodnych z *ratio legis* przepisów, do których się one odnoszą.

W przykładzie pierwszym zakaz określony w art. 7 ust. 1, który wchodził w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, poprzez sformułowanie „stosuje się do materiałów, przedmiotów wyposażenia i części pojazdów wprowadzonych **do obrotu po dniu wejścia w życie ustawy**” zawarte w art. 62, obowiązywałby w istocie rzeczy z mocą wsteczną od dnia następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy.

W przykładzie drugim z literalnego brzmienia art. 12 w zw. z art. 15 wynikałoby, że zarządzenie pozostawione w mocy przepisem przejściowym utraciłoby moc po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, gdy tymczasem zmiany w art. 65 zawierającym upoważnienie do wydania zarządzenia weszłyby w życie po upływie 18 (!) miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

Jak pokazują powyższe przykłady, należy zwracać szczególną uwagę na treść przepisów przejściowych i dostosowujących, zawierających odniesienie do dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli przepis o wejściu w życie różnicuje okresy *vacatio legis* dla poszczególnych przepisów.

W celu uniknięcia jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych w kwestii biegu terminów odnoszących się do regulacji, które wchodzą w życie w terminie innym niż cała ustawa, należy postugiwać się sformułowaniami jednoznacznie wskazującymi, że terminy lub okresy liczy się od dnia wejścia w życie tych regu-

lacji. Tak uczyniono w przykładzie trzecim, w którym nie ma wątpliwości, że okresy ustalone w art. 7 liczą się nie od dnia wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2012 r.), lecz od dnia wejścia w życie zmiany, do której się odnoszą, a więc od „pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia”.

Reasumując, w każdym przypadku, gdy ustawa ma zróżnicowane terminy wejścia w życie niektórych przepisów oraz zawiera przepisy przejściowe i dostosowujące określające terminy lub okresy na dokonanie czynności, zezwalające na czasowe stosowanie dotychczasowych przepisów lub pozostawiające na czas określony w mocy akty wykonawcze, należy dokonywać szczegółowej analizy pod kątem, od jakiego dnia te terminy lub okresy będą liczone. W przypadku konieczności sformułowania przepisu, który będzie się odnosił do dnia innego niż główny (podstawowy) termin wejścia w życie ustawy, przepis może:

- odnosić się do dnia wejścia w życie przepisu (zmiany) do której się odnosi, lub
- posługiwać się datą kalendarzową wejścia w życie przepisu (zmiany) do której się odnosi.

Powyższą zasadę należy również stosować, gdy odesłanie do „dnia wejścia w życie ustawy” znajduje się w przepisach materialnych ustawy, a przepisy, w których to odesłanie występuje, wchodzą w życie w terminie innym niż cała ustawa.

*Opracował **Włodzimierz Zajac**
Dyrektor Departamentu Prawa Społecznego RCL*

